

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Запорізький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до організації та проведення переддипломної практики (стажування)
за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес» спеціальності 292
«Міжнародні економічні відносини» ступеня магістр всіх форм навчання

Запоріжжя
2017

Методичні вказівки до організації та проведення переддипломної практики (стажування) за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ступеня магістр всіх форм навчання / Укл.: Прушківська Е.В., Лазнева І.О., Салімонов О.Ю. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. – 21 с.

Переддипломна практика (стажування) є складовою частиною освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого рівня (магістерського) вищої освіти. У методичних вказівках розглядаються загальні положення проведення переддипломної практика (стажування), вибір бази практики, питання організації і змісту практики та підведення її підсумків.

Дані матеріали дозволить керівникам практики чіткому плануванню та регламентуванню діяльності здобувачів вищої освіти та окресленню їх головних результатів. Вони сприятимуть плановому набуттю студентами практичних професійних навичок й застосування набутих теоретичних знань у науково-дослідній діяльності.

Методичні рекомендації можуть бути корисними усім, хто цікавиться проблемами організації та проведення науково-дослідної практики.

Укладачі: Прушківська Е.В., проф., д.е.н.
Лазнева І. О., доц., к. і. н.
Салімонов О. Ю., викл.

Рецензент: Лифар В.В., проф., д.е.н.

Відповідальний за випуск: Прушківська Е.В., проф., д.е.н.

Затверджено на засіданні кафедри «Міжнародні економічні відносини»
Протокол № 1 від 29.08.2017 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення	4
2. Мета і завдання переддипломної практики (стажування)	5
3. Основні бази переддипломної практики (стажування)	5
4. Порядок організації та керівництво переддипломною практикою (стажування)	6
5. Зміст переддипломної практики (стажування)	9
6. Форми і методи контролю	9
7. Підведення підсумків практики та критерії оцінювання	9
8. Структура та оформлення звіту з переддипломної практики (стажування)	11
Додаток А - Індивідуальний графік проходження науково-дослідної практики	13
Додаток Б - Зразок титульної сторінки звіту	15
Додаток В – Приклад формування плану-звіту проходження переддипломної практики (стажування)	16
Додаток Г - Приклад оформлення огляду друкованої літератури та бібліографічних джерел з наукової проблеми	20

ВСТУП

Переддипломна практика (стажування) магістрів базується на основних концептуальних засадах проведення науково-дослідної й асистентської практики студентів Запорізького національного технічного університету та є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня магістр за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» і має на меті набуття магістрантом загальних компетенцій та навичок здійснення самостійної наукової-дослідної роботи.

Переддипломна практика (стажування) – завершальний етап у підготовці висококваліфікованих фахівців у сфері міжнародного бізнесу та міжнародних економічних відносин. Проходження переддипломної практики забезпечує перевірку теоретичних знань, отриманих студентами в період навчання в університеті, їх закріплення, а також набуття і удосконалення практичних навичок і умінь у процесі професійної діяльності, розвиток у студентів здатності компетентного прийняття рішень у реальних ситуаціях, оволодіння сучасними методами та формами науково-дослідної діяльності.

В методичних рекомендаціях розглядаються загальні питання організації, проведення і підведення підсумків переддипломної практики (стажування) магістрантів за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес» зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

1. Загальні положення

Головний зміст переддипломної практики (стажування) полягає у залученні магістрантів до самостійної дослідницької роботи, ознайомленні з методикою проведення науково-дослідної роботи в академічних та спеціалізованих закладах, практикою підприємництва, питаннями реалізації теоретичних та наукових розробок в сфері їх професійної діяльності.

Предметом переддипломної практики (стажування) є поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду студентів, дослідження проблем практики та вміння пов'язувати їх з обраним теоретичним напрямком дослідження, визначати структуру та логіку майбутньої магістерської роботи та набути навички викладацької діяльності.

Організаційно-методичне забезпечення науково-дослідної практики студентів кафедри МЕВ Запорізького національного технічного університету базується на таких законодавчих й нормативних актах: Положення про проведення практики студентів Запорізького національного технічного університету (затверджено наказом від 04 грудня 2013 р. № 420), освітньо-професійна програма (ОПП) «Міжнародний бізнес» зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

2. Мета і завдання переддипломної практики (стажування)

Метою переддипломної практики (стажування) є набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та напрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань в сфері міжнародних економічних відносин, підбір фактичного матеріалу для написання магістерської роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел, набуття навиків викладацької діяльності.

Магістранти під час проходження практики мають вирішити наступні завдання:

- вивчення теоретико-методологічних джерел за обраною науковою проблемою, що відповідає дослідженням магістерської роботи;
- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;
- ознайомлення із структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи академічних і галузевих інститутів (кафедр університету) та їх провідних спеціалістів щодо обраного напрямку досліджень;
- визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
- оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
- апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, рекомендацій до органів влади й управління тощо);
- розробка планів-проспектів лекційних, семінарських занять, їх узгодження з програмою дисципліни;
- формування презентаційного матеріалу за темою лекції, семінарського заняття;
- проведення лекційних та семінарських занять відповідно до робочої програми дисципліни.

Переддипломна практика (стажування) повинна відповідати напряму наукових досліджень магістранта. Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх застосовує студент при написанні магістерської роботи.

3. Основні бази переддипломної практики (стажування)

Основним базовим об'єктом переддипломної практики (стажування) є відповідні кафедри Економіко-гуманітарного інституту та наукова бібліотека. Переддипломна практика (стажування) може проводитися також за додаткової потреби на базі науково-дослідних закладів, відповідних профільних кафедр вищих навчальних закладів, наукових та аналітичних підрозділів підприємств, установ, організацій, відомств, бібліотек тощо, які проводять науково-дослідні роботи чи здійснюють розробки та мають наукові здобутки у сфері наукової проблематики здобувачів вищої освіти.

Для проходження переддипломної практики (стажування) кафедра

«Міжнародних економічних відносин» залучає студентів безпосередньо до проведення науково-дослідної роботи кафедри, підготовки наукових звітів, розробки наукової теми кафедри.

Студенти можуть самостійно з дозволу кафедри підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання, якщо для збору необхідного матеріалу з обраного наукового напрямку досліджень магістра зазначена база практики не дає інформаційного матеріалу. Обрана база практики безпосередньо слугуватиме об'єктом дослідження.

Таблиця 3.1 - Забезпечення базами для проходження практики

Найменування практики	Семестр, в якому передбачена практика	Тривалість практики (тижнів)	Найменування бази для проходження практики
Переддипломна практика (стажування)	11	3	ЗНТУ, кафедра міжнародних економічних відносин
Переддипломна практика (стажування)	11	3	ЗНТУ, кафедра економічної теорії та підприємництва
Переддипломна практика (стажування)	11	3	ЗНТУ, кафедра теорії та практики перекладу
Переддипломна практика (стажування)	11	3	Науково-методичний відділ бібліотеки ЗНТУ
Переддипломна практика (стажування)	11	3	Запорізька торгово-промислова палата

Зміна бази практики можлива лише з поважних причин і лише до подання проекту наказу про проходження практики. Рішення про можливість зміни бази практики приймає завідувач кафедри.

Самостійно змінювати місце практики студент не має права. У разі самостійної зміни місця практики, нез'явлення до місця практики без поважних причин вважають, що студент не виконав навчального навантаження і може бути відрахований з університету.

4. Порядок організації та керівництво переддипломною практикою (стажування)

4.1 Переддипломна практика (стажування) для здобувачів другого рівня (магістерського) вищої освіти проводиться згідно з навчальним планом гуманітарного факультету для студентів денної та заочної форм навчання. В процесі проходження переддипломної практики (стажування) та виконання

основних завдань програми практики, кожен студент повинен отримати конкретні наукові результати з обраної наукової проблеми, що будуть відображені у формулюванні теми магістерської роботи.

4.2. Переддипломна практика (стажування) складається з наступних частин:

➤ формування індивідуального графіку проходження переддипломної практики (стажування) (див. додаток 1) та ознайомлення магістранта з вітчизняними й іноземними науковими та іншими джерелами літератури з метою формування студентом бібліографічного списку літератури за обраним напрямом дослідження (зразок оформлення розміщений на сторінці кафедри Міжнародні економічні відносини на сайті ЗНТУ). За цей період студенти зобов'язані здійснити огляд нормативної документації та друкованої літератури, зібрати та обробити практичний та інформаційний матеріал, здійснити підбір та обробку статистичних даних з обраного напрямку магістерської роботи;

➤ підготовка тез для виступу на науковій конференції за обраним напрямом. У цей же період студенти готують оглядову наукову статтю за обраним напрямом досліджень з дотриманням вимог ВАКу.

➤ завершення роботи над формуванням теми та плану магістерської роботи, визначення об'єкту та предмету дослідження, виконання індивідуального завдання;

➤ розробка план-конспекту лекційного або семінарського заняття, формування презентаційного матеріалу за темою лекційного або семінарського заняття, проведення заняття відповідно до робочої програми дисципліни;

➤ оформлення звіту про проходження практики і його захист.

4.3. Завідувач кафедри призначає відповідального за науково-дослідну практику на кафедрі.

4.4. Для безпосереднього керівництва практикою кожного здобувача вищої освіти випускаюча кафедра призначає наукового керівника з числа викладачів тільки з науковим ступенем доктора або кандидата наук.

4.5. Порядок направлення студентів на практику:

Здобувачів вищої освіти направляють на практику згідно з наказом по університету. Наказом визначається вид практики, терміни та місце її проходження, розподіл та закріплення студентів за керівниками практики від кафедри.

Розпочинаючи проходження практики, магістрант повинен завчасно отримати інструктаж з практики та техніки безпеки на кафедрі. Проведення інструктажу студентів здійснюється під час проведення настановних зборів. Наставними зборами передбачається ознайомлення студентів з вимогами до проходження практики та необхідних документів. Під час перших зборів (за 1-2 дні календарних днів до дати початку практики) студентам надаються зразки документів для оформлення (такий перелік документів може включати: лист-направлення на практику, графік проходження практики, навчальну програму та методичні вказівки до проходження практики тощо). У разі самостійного

обрання студентом об'єкту проходження практики повинна бути чітко дотримана зазначена процедура направлення на практику.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль переддипломною практикою (стажування) здобувачів вищої освіти покладається по кафедрі - безпосередньо на завідувача кафедри.

4.6. Для безпосереднього наукового керівництва практикою кожного студента відповідно до навчального навантаження викладачів, кафедрою призначаються керівники переддипломної практики (стажування), що приймають безпосередню участь у навчальному процесі.

4.7. Обов'язки керівників практики, призначених кафедрою є:

- розробка та надання студентам індивідуальних завдань та інших вказівок для проходження практики, враховуючи специфіку освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»;
- контроль за своєчасністю формування та виконанням індивідуальних графіків проходження практики магістрантами;
- консультування магістрантів щодо виконання індивідуального завдання практики та оформлення документів з практики;
- своєчасне оформлення відгуку і попередня оцінка роботи магістранта на практиці на підставі перевірки звіту з практики, результатів виконання індивідуального завдання та інших документів з практики;
- здійснення, у разі необхідності, разом з керівником-організатором практики від кафедри, вибіркового контролю за проходженням практики студентами безпосередньо на базі практики.

4.8. Обов'язки здобувачів вищої освіти при проходженні переддипломної практики (стажування):

- до початку практики на настановних зборах, а далі в індивідуальному порядку, одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно (не пізніше зазначеної у направленні дати) прибути на базу практики;
- систематично працювати над виконанням завдань за програмою практики,
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, зазначені у індивідуальному графіку проходження практики та вказівками безпосереднього керівника;
- суворо дотримуватись режиму робочого дня, правил внутрішнього розпорядку, охорони праці, техніки безпеки, які діють на базі практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- постійно підтримувати контакти з кафедрою та у призначений керівником практики від кафедри термін з'явитися на проміжний контроль;
- висвітлити результати виконаної роботи та оформити їх у звіті про проходження практики відповідно до встановлених і діючих вимог кафедри до структури та оформлення звіту;

– своєчасно надати на кафедру звітні документи та у належний термін захистити матеріали практики, перед відповідною комісією на підсумковій (звітній) конференції.

5. Зміст переддипломної практики (стажування)

5.1. Основні завдання переддипломної практики (стажування) відображається в індивідуальному графіку, який ведеться за формою, наведеною Додатку А, з дотриманням визначених у ньому термінів виконання завдань.

5.2. Основними завданнями переддипломної практики (стажування) є:

- формулювання теми магістерської роботи, визначення предмету та об'єкту дослідження
- ознайомлення з науково-інформаційними джерелами з обраної наукової проблематики та формування бібліографічного переліку джерел, переліку нормативно-правової документації, джерел статистичного інформації
- виконання огляду друкованої літератури та бібліографічних джерел з наукової проблеми
- підготовка тез доповідей для участі у науково-практичній конференції
- підготовка наукової статті за обраним напрямом дослідження
- виконання індивідуального завдання (складання змісту та реферату магістерської роботи, підготовка розділу магістерської роботи, розробка плану-конспекту лекційного (семінарського) заняття та презентаційних матеріалів).

5.3 Магістрант здійснює відмітки та записує зміст і обсяг виконаної роботи, а також її результати протягом всієї практики. Фактичне виконання засвідчують науковий керівник та керівник практики від кафедри з відміткою про вчасність його представлення.

6. Форми і методи контролю

6.1. На місцях проходження практики регламент робочого дня магістрантів має відповідати внутрішньому розпорядку, установленому для персоналу організації - бази практики, і є обов'язковим для магістрантів.

6.2. Робота практиканта з виконання програми практики контролюється науковим керівником. Практикант повинен дотримуватися режиму роботи та правил внутрішнього розпорядку.

6.3. Виконання кожного розділу практики завіряється підписом керівників практики. По закінченні практики науковий керівник готує відгук на виконання програми практики.

7. Підведення підсумків практики та критерії оцінювання

7.1. Підведення підсумків переддипломної практика (стажування) відбувається відкрито на підсумковій конференції перед членами комісії, склад

якої визначає завідувач кафедри (не менше 2-х членів комісії).

7.2. Результатом практики має стати отримання наукових результатів, які будуть використані у подальших наукових дослідженнях практиканта та покладені в основу написання магістерської роботи.

7.3. Письмовий звіт разом з іншими документами (графіки, робочі записи, характеристика, індивідуальне завдання, відгук), подається на рецензування безпосередньому керівнику практики від кафедри у термін, який визначається кафедрою МЕВ та регламентується нормативними й методичними документами з організації і проведення практики (як правило, не пізніше ніж через 10 днів після закінчення практики).

Переданий на кафедру та зареєстрований у встановленому порядку на кафедрі звіт перевіряється керівником практики від кафедри. У випадку виявлення невиконаних робіт, невідповідності вимогам, звіт направляється на доопрацювання студенту шляхом здійснення напису на титульному аркуші „на доопрацювання” безпосереднім керівником та завіряється його підписом з позначенням дати здійснення підпису.

7.4. За результатами перевірки звіту безпосередній керівник практики від кафедри пише загальний відзив й визначає оцінку, з якою звіт рекомендується до захисту перед комісією. Оцінка керівника практики носить лише рекомендаційний характер і не є обов’язковою оцінкою захисту для комісії.

7.5. Після перевірки поданого звіту безпосереднім керівником практики від кафедри і його позитивної оцінки, зафіксованої у відповідному відгуку, звіт з практики публічно захищається студентами на підсумковій (звітній) конференції перед комісією, яка створюється за розпорядженням завідувача кафедри і складається з викладачів (не менше двох) відповідної кафедри. Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання необхідних документів з практики, якості підготовленого звіту, виконання індивідуального завдання, рівня знань та рівня захисту студента за чотирибальною диференційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), яка характеризує успішність студента.

7.6. З метою об’єктивної оцінки знань та вмінь, набутих студентами під час проходження практики, захист звітів про практику проводиться з урахуванням наступних критеріїв:

Таблиця 7.1 – Критерії оцінки знань та вмінь, набутих студентами під час проходження практики

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	Критерії оцінювання
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Графік проходження практики дотримано. Оформлення звіту виконано з урахуванням всіх вимог. Результати дослідження найшли своє відображення в публікації наукової статті та пройшли апробацію на 2 науково-практичних конференціях.
B	85 – 89 (дуже добре)		Графік проходження практики дотримано. Звіт у більшості відповідає вимогам. Проте є певні недоліки. Результати

C	75 – 84 (добре)	4 (добре)	дослідження пройшли апробацію на 2 науково-практичних конференціях.
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	Графік проходження практики дотримано, але з деякими порушеннями. Є зауваження щодо оформлення роботи. Результати дослідження пройшли апробацію на науково-практичній конференції (для кількості балів 70-74).
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Графік проходження практики не дотримано, наявні суттєві порушення. Звіт не поданий для узгодження з керівником практики у визначений термін або зауваження щодо оформлення роботи не виправлені.
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

7.7. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента та враховується при визначенні стипендії разом з оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

7.8. В разі неподання звіту, характеристики, інших обов'язкових документів або одержання незадовільної оцінки за результатами захисту практики магістрант має право на повторний захист протягом 30 днів семестру після проведення підсумкової конференції з практики. У разі остаточної незадовільної оцінки вирішується питання про неможливість його подальшого навчання.

7.9. Підсумки науково-дослідної практики обговорюються на засіданні кафедри.

8. Структура та оформлення звіту з переддипломної практики (стажування)

8.1. Основним документом, що свідчить про виконання студентом програми науково-дослідної практики є письмовий звіт. Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння магістранта, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням практики.

8.2. Рекомендується наступна послідовність викладення матеріалу в звіті:

- титульна сторінка звіту (зразок оформлення - Додаток Б).
- щоденник практики (стажування) з індивідуальним графіком практики (знаходиться на персональній сторінці кафедри на сайті ЗНТУ)
- план-звіт проходження переддипломної практики (стажування) (зразок оформлення - Додаток В).
- бібліографічний огляд друкованої літератури та бібліографічних джерел з наукової проблеми (стислий аналіз науково-інформаційних джерел, проаналізованих практикантом та відібраних для написання наукової роботи магістра). Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи - Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (приклад оформлення

джерел знаходиться на персональній сторінці кафедри на сайті ЗНТУ). Вимоги до структури, змісту та оформлення див. Додаток Г.

- копія наукової статті з обраної проблематики дослідження, що відображає результати наукових пошуків практиканта та написана згідно з вимогами ВАК України (бажано, але не обов'язково її опублікувати у фаховому журналі).

- копія тексту доповіді на науковій конференції, з підтвердженням апробації результатів дослідження практиканта (за наявності).

- зміст кваліфікаційної дипломної роботи магістра.

- реферат з чітким визначенням актуальності, предмету, об'єкту, мети, завдань, методів дослідження у довільній формі.

- розділ дипломної роботи магістра

- розробка плану-конспекту лекції або семінарського заняття з дисципліни, що є суміжною з темою дослідження, та презентаційних матеріалів у кількості не менше 10 слайдів в програмі Microsoft PowerPoint.

8.3. Загальний обсяг звіту не повинен перевищувати 70 сторінок друкованого тексту (рекомендовані параметри: шрифт - Time New Roman Cyr, розмір – 12 або 14, інтервал - 1,5, береги: верхній - 2 см., нижній - 2 см., лівий - 2,5 см., правий – 1 см.). До звіту додаються копії документів про виконану роботу.

8.4. Оформлюється звіт за вимогами, які встановлені у відповідних робочих програмах практики, з обов'язковим урахуванням державного стандарту до звітів з науково-дослідної роботи.

ДОДАТОК А

**Індивідуальний графік проходження науково-дослідної практики
студентом 2 курсу магістратури денної/заочної форми навчання
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»**

Завдання за планом	Термін виконання	Фактичне виконання	Підписи наукового керівника та керівника від кафедри
1. Розробка <i>індивідуального графіку</i> проходження практики. Узгодження його з науковим керівником магістерської роботи та керівником практики від кафедри			
2. Формулювання орієнтовної теми магістерської роботи, визначення предмету та об'єкту дослідження			
3. Ознайомлення з науково-інформаційними джерелами за спеціалізацією, обрання наукової проблематики та формування <i>бібліографії</i>			
4. Ознайомлення з іноземними науково-інформаційними джерелами за спеціалізацією та обраним напрямом дослідження			
5. Ознайомлення з нормативно-правовою документацією за обраною проблематикою			
6. <i>Підготовка тексту доповіді (виступу)</i> для участі у науковій конференції за обраною проблематикою			
7. Участь у науковій конференції (обов'язкова)			
8. <i>Підготовка наукової статті</i> за обраним напрямом дослідження			
9. Виконання індивідуального завдання з обраної проблеми дослідження (тема дипломної роботи)			
10. Уточнення теми магістерської роботи, предмету та об'єкту дослідження з науковим керівником магістерської роботи			

Завдання за планом	Термін виконання	Фактичне виконання	Підписи наукового керівника та керівника від кафедри
11. Розробка завдання на магістерську роботу, плану та графіку виконання магістерської роботи, та узгодження з науковим керівником магістерської роботи			
12. Оформлення звіту з практики			

Узгоджено:

дата

Науковий керівник магістерської роботи

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

ДОДАТОК Б
Зразок титульної сторінки звіту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Економіко – гуманітарний інститут, Гуманітарний факультет

(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра міжнародних економічних відносин

(повна назва кафедри)

ЗВІТ
з переддипломної практики (стажування)
за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес»
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Виконав: студент ___ курсу, групи _____
спеціальності (напряму підготовки)

(код і назва напряму підготовки, спеціальності)

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник магістерської роботи

(прізвище та ініціали)

Керівник практики

(прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

м.Запоріжжя
2018 рік

ДОДАТОК В
Приклад формування плану-звіту проходження переддипломної практики
(стажування)

Запорізький національний технічний університет

Кафедра Міжнародних економічних відносин

ПЛАН-ЗВІТ
ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ (СТАЖУВАННЯ)

Магістрант

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник магістерської роботи

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Об'єкт практики

(назва установи)

За час практики зроблено:

1. Вивчення нормативних документів, що регулюють питання науково-дослідної діяльності в Україні щодо:

Управління ризиками суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, а саме шляхів підтримки українських експортерів. Розглянуті були наступні документи:

- Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» : указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. Урядовий кур'єр. 2015. № 6
- Про схвалення Концепції створення системи державної підтримки експорту України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1.08.2013 р. № 586-р. Урядовий кур'єр. 2013. №154/№175
- Про страхування: закон України від 7.03.1996 № 85/96-ВР. Відомості ВРУ. 1996. № 18. Ст. 78
- Проект Закону України «Про систему державної підтримки експорту товарів (робіт, послуг) українського походження», 3.03.2009. URL: <http://gsk2.rada.gov.ua/pls/zwsb>
- Проект Закону України «Про державну фінансову підтримку експортної діяльності», від 31.10.2011. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1

2. Огляд друкованої літератури та бібліографічних джерел з наукової проблеми

Під час виконання дослідження був здійснений огляд друкованої літератури (навчальні посібники, навчально-методичні посібники, дисертації, монографії) та бібліографічних джерел (вітчизняні та іноземні періодичні видання), що присвячені аналізу проблеми управління

ризиками суб'єктів ЗЕД, зокрема страхуванню експортних кредитів через систему підтримки експортерів. Огляд 20 основних джерел додається.

3. Збір та обробка практичного та інформаційного матеріалу

Інформаційні звіти міжнародних організацій, зокрема щорічний бюлетень Бернського Союзу, UNCTAD, статистичні дані провідних страховиків експортних кредитів Elder Hermes, Atradius, CoFace

4. Формування бібліографічного списку для написання магістерської роботи з проблематики:

Сформовано попередній бібліографічний список (основні бібліографічні джерела):

1. Блау С.Л., Романова Ю.А. Страхование внешнеэкономической деятельности: учеб. пособие. М.: ИТК «Дашков и Ко», 2017. 176 с.
2. Миляева М.Б., Громова С.В. Страхование рисков организаций, ориентированных на внешнеэкономическую деятельность. М.: ВАВТ Минэкономразвития России, 2016. 276 с.
3. Ахвледиани Ю.Т. Страхование внешнеэкономической деятельности: учеб. пособие. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. 255 с.
4. Кузьмін О.Є., Подольчак Н.Ю., Подольчак Н.І. Управління ризиками в інноваційній діяльності: навч.- метод. посібник. Львів: Львівська політехніка, 2009. 176 с.
5. Дюгованець О. М. Комплексний аналіз управління ризиками в галузі міжнародного бізнесу. *Наук. вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2016. Вип. 6. Ч.1. С. 92-97
6. Кухтик Т.В., Образцова Н.О. Стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності малих підприємств шляхом упровадження системи управління ризиками. *Ефективна економіка.* 2012. №12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1687&p=1> (дата звернення 09.10.2018)
7. Рогачев А.Ю. Преимущества комплексного подхода к управлению рисками предприятия. *Управление финансовыми рисками.* 2008. № 1 (13). С. 66–71
8. Ляхова О.О., Урванцева С.В. Экспортні кредитні агентства як ефективний інструмент фінансового стимулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Economic Annals-XXI.* 2015. № 1-2. С. 23-26
9. Шолойко А. С. Страхование экспортных кредитов как инструмент государственной поддержки экспортной деятельности в Украине. *Современная экономика: проблемы, тенденции, перспективы.* 2013. №8. С. 96 – 101
10. Волосович С.В. Страхування експортних кредитів: стан, проблеми та перспективи розвитку. *Економічний вісник університету.* 2011. Вип. 17/1. С. 193-198
11. Тимошенко О.В. Теоретичні засади в галузі страхування зовнішньоекономічної діяльності. *Економічний простір.* 2013. №71. С. 135-142
12. Лазнева І.О. Аналіз загальної концепції та структури ринку страхування експортних кредитів. *Наук. вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародні економічні відносини і світове господарство.* 2018. Вип.17. Ч.1. С. 135-139
13. Лазнева І.О. Сєдова Д.О. Комплексні аспекти розвитку світового ринку страхування експортних кредитів та інвестицій в сучасних умовах. *Наук. вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародні економічні відносини і світове господарство.* 2018. Вип. 20. Ч.2. С. 79-83
14. Шаров О.М. Соболев Б.В. Щодо окремих питань державної фінансової підтримки експортної діяльності в Україні. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1187/> (дата звернення 10.04.2018)
15. Каламбет С.В., Якимова А.М., Горб В.А. Організаційно - економічний механізм

взаємодії страхових компаній з підприємствами в системі забезпечення їх фінансово-майнової безпеки. URL: http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/910/1/Kalamb_Ykim_Gorb.pdf (дата звернення 10.04.2018)

16. Глушевський В.В. Методологічні основи концепції управління ризиками підприємницької діяльності. *Фінанси України*. 2009. №9. С. 116-124
17. Wernerfelt Birger, Aneel Karnani. Competitive strategy under uncertainty. *Strategic Management Journal*. 2007. № 8. P. 94–187
18. Mascarenhas Briance. Coping with uncertainty in international business. *Journal of International Business Studies*. 2002. № 13 (2). P. 87–98
19. Beringer Sarah L. Managing Globalization: government export promotion in Germany and Europe. Florida International University. January, 2013. 27 ps.
20. Schminke Annette D., Johannes Van Biesebroeck. Smoothing out the bumpy road to export success: Evaluating export promotion activities in Belgium. August, 2012. URL: <http://www19.iadb.org/intal/intalcdi/PE/2012/11146a06.pdf> (дата звернення 10.04.2018)

5. Підготовка:

5.1. наукової статті

Лазнева І.О. Седова Д.О. Комплексні аспекти розвитку світового ринку страхування експортних кредитів та інвестицій в сучасних умовах. *Наук. вісник Ужгородського національного університету*. Сер. Міжнародні економічні відносини і світове господарство. 2018. Вип. 20. Ч.2. С. 79-83

(назва, відмітка про друк)

5.2. тез на конференцію

1. Седова Д.О. Особливості функціонального розподілу на ринку страхування експортних кредитів. *Соціально-економічні, освітні та фахові проблеми молоді в умовах євроінтеграційних процесів: матеріали всеукр. інтернет-конф. (Запоріжжя, 27 квітня 2018 р.)*. Запоріжжя, 2018. С. 97-100

2. Седова Д.О. Страхування як метод розподілення ризиків у міжнародному бізнесі. *Генерування інновацій інклюзивного розвитку: національний, регіональний, міжнародний вимір: тези доп. міжн. наук.-практ. конф (Запоріжжя, 4-5 жовтня 2018 р.)*. Запоріжжя, 2018. С.

6. Виконання індивідуального завдання:

6.1 Зміст магістерської роботи:

Додається окремим документом

6.2 Розділ магістерської роботи (за вибором наукового керівника магістерської роботи):

Додається окремим документом

6.3 Підготовка реферату магістерської роботи:

Додається окремим документом

6.4 Розробка плану-конспекту лекційного (семінарського) заняття та презентаційних матеріалів

Розроблено план-конспект лекції з опорними поняттями на тему «Теоретичні аспекти управління ризиками у міжнародному бізнесі», за темою лекції розроблено презентаційні матеріали (12 слайдів).

7. Участь у науково-дослідній роботі:

7.1. конференції:

Всеукраїнська інтернет-конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Соціально-економічні, освітні та фахові проблеми молоді в умовах євроінтеграційних процесів» (с. Запоріжжя, 27 квітня 2018 р.)

7.2. наукового семінару:

(назва, місце та дата проведення)

7.3. днів науки:

(назва, місце та дата проведення)

8. Участь у наукових заходах кафедри:

(назва заходу, місце та дата проведення, зміст роботи)

Додаток Г

Приклад оформлення огляду друкованої літератури та бібліографічних джерел з наукової проблеми

№ п/п	Бібліографічне джерело (вихідні дані)	Опис змісту
1	Блау С.Л., Романова Ю.А. Страхование внешнеэкономической деятельности: учеб. пособие. М.: ИТК «Дашков и Ко», 2017. 176 с.	Страховий захист та управління ризиками с. 41-45 Методи попередження та страхування ризиків с. 54-60
2	Миляева М.Б., Громова С.В. Страхование рисков организаций, ориентированных на внешнеэкономическую деятельность. М.: ВАВТ Минэкономразвития России, 2016. 276 с.	Класифікація ризиків ЗЕД с. 14-19 Інструменти управління страховими ризиками ЗЕД с. 19-27 Форми та види страхування ЗЕД с. 27-36
3	Ахвледиани Ю.Т. Страхование внешнеэкономической деятельности: учеб. пособие. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. 255 с.	Класифікація видів страхування ЗЕД с. 11-19 Страхування експортних кредитів с. 55-70
4	Кузьмін О.Є., Подольчак Н.Ю., Подольчак Н.І. Управління ризиками в інноваційній діяльності: навч.- метод. посібник. Львів: Львівська політехніка, 2009. 176 с.	Теоретичні основи управління ризиками в підприємницькій діяльності
5	Дюгованець О. М. Комплексний аналіз управління ризиками в галузі міжнародного бізнесу. <i>Наук. вісник Ужгородського національного університету</i> . Сер. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 6. Ч.1. С. 92-97	Аналіз тлумачення поняття «ризик» с. 92 Типологія невизначеностей та ризиків фірми с. 93 Організаційні методи та механізми управління ризиками (схема) – с. 93
6	Кухтик Т.В., Образцова Н.О. Стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності малих підприємств шляхом упровадження системи управління ризиками. <i>Ефективна економіка</i> . 2012. №12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1687&p=1 (дата звернення 09.10.2018)	Розкрита роль системи управління ризиками в нівелюванні ризикоутворюючих факторів
7	Рогачев А.Ю. Преимущества комплексного подхода к управлению рисками предприятия. <i>Управление финансовыми рисками</i> . 2008. № 1 (13). С. 66–71	Методологія оцінки та аналізу результатів ризикових подій – с. 68
8	Ляхова О.О., Урванцева С.В. Экспортные кредитные агентства как эффективный инструмент финансового стимулирования внешнеэкономической деятельности. <i>Economic Annals-XXI</i> . 2015. № 1-2. С. 23-26	Моделі ЕКА різних країн світу с. 25
9	Шолойко А. С. Страхование экспортных кредитов как инструмент государственной поддержки экспортной деятельности в Украине. <i>Современная экономика: проблемы, тенденции, перспективы</i> . 2013. №8. С. 96 – 101	Особливості страхування експортних кредитів (нарахування страхової суми, премії) (таблиця) с. 98
10	Волосович С.В. Страхування експортних кредитів: стан, проблеми та перспективи розвитку. <i>Економічний вісник університету</i> . 2011. Вип. 17/1. С.	Державні агентства, що здійснюють страхування експортних кредитів у різних країнах світу (таблиця) с. 195

	193-198	Суб'єкти ринку страхування кредитів с. 194
11	Тимошенко О.В. Теоретичні засади в галузі страхування зовнішньоекономічної діяльності. <i>Економічний простір</i> . 2013. №71. С. 135-142	Форми страхування експортних кредитів с. 136
12	Лазнева І.О. Аналіз загальної концепції та структури ринку страхування експортних кредитів. <i>Наук. вісник Ужгородського національного університету</i> . Сер. Міжнародні економічні відносини і світове господарство. 2018. Вип.17. Ч.1. С. 135-139	Принципи страхування експортних кредитів с. 136 Структура ринку страхування експортних кредитів с. 137
13	Лазнева І.О. Седова Д.О. Комплексні аспекти розвитку світового ринку страхування експортних кредитів та інвестицій в сучасних умовах. <i>Наук. вісник Ужгородського національного університету</i> . Сер. Міжнародні економічні відносини і світове господарство. 2018. Вип. 20. Ч.2. С. 79-83	Загальні показники розвитку світового ринку страхування експортних кредитів с. 80-81 Аналіз тенденцій розвитку світового ринку страхування експортних кредитів на основі експертних очікувань членів Бернського союзу с. 81-82
14	Шаров О.М. Соболев Б.В. Щодо окремих питань державної фінансової підтримки експортної діяльності в Україні. URL: http://www.niss.gov.ua/articles/1187/	Запропоновано низку заходів з метою модернізації державної експортної політики щодо створення ефективної системи фінансування експортної діяльності за участі державних установ
15	Каламбет С.В., Якімова А.М., Горб В.А. Організаційно - економічний механізм взаємодії страхових компаній з підприємствами в системі забезпечення їх фінансово-майнової безпеки. URL: http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/910/1/Kalamb_Ykim_Gorb.pdf	Теоретичні та практичні засади ризик-менеджменту Представлений механізм ідентифікації зони ризику для підприємства в залежності від величини втрат
16	Глушевський В.В. Методологічні основи концепції управління ризиками підприємницької діяльності. <i>Фінанси України</i> . 2009. №9. С. 116-124	Розкрито методологічні засади системи управління ризиками
17	Wernerfelt Birger, Aneel Karnani. Competitive strategy under uncertainty. <i>Strategic Management Journal</i> . 2007. № 8. P. 94–187	Аналіз шляхів уникнення ризику – с. 102
18	Mascarenhas Briance. Coping with uncertainty in international business. <i>Journal of International Business Studies</i> . 2002. № 13 (2). P. 87–98	Методи контролю ризику - с. 89 Вплив на споживачів через рекламу і пропаганду як захід з управління ризиками в міжнародному бізнесі – с. 90
19	Beringer Sarah L. Managing Globalization: government export promotion in Germany and Europe. Florida International University. January, 2013. 27 ps.	Аналіз досвіду державної підтримки експортерів в країнах Західної Європи, зокрема Німеччині
20	Schminke Annette D., Johannes Van Biesebroeck. Smoothing out the bumpy road to export success: Evaluating export promotion activities in Belgium. August, 2012. URL: http://www19.iadb.org/intal/intalcdi/PE/2012/11146a06.pdf (дата звернення 10.04.2018)	Оцінка ефективності системи підтримки експортеру в Бельгії